

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**E
PRIJEDLOG
(po hitnom postupku)**

**ZAKON
O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA
O ELEKTRIČNOJ ENERGIJI**

Banja Luka, decembar 2025. godine

**Prijedlog
(po hitnom postupku)**

**ZAKON
O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA
O ELEKTRIČNOJ ENERGIJI**

Član 1.

U Zakonu o električnoj energiji („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 68/20) u članu 5. poslije tačke 5) dodaju se nove t. 6), 7) i 8) koje glase:

„6) skladištenje električne energije je odgađanje konačne upotrebe električne energije u odnosu na trenutak kada je proizvedena ili pretvaranje električne energije u oblik energije koji se može odgođeno koristiti, te naknadno pretvaranje takve energije u električnu energiju ili njena upotreba u drugom obliku;

7) postrojenje za skladištenje energije je objekat elektroenergetskog sistema u kojem se skladišti energija;

8) operater postrojenja za skladištenje energije je fizičko ili pravno lice koje obavlja djelatnost skladištenja i odgovorno je za upravljanje postrojenjem za skladištenje energije;“.

Dosadašnje t. od 6) do 42) postaju t. od 9) do 45).

U dosadašnjoj tački 24) koja postaje tačka 27) poslije riječi: „proizvođača“ dodaju se zapeta i riječi: „operatera postrojenja za skladištenje energije“.

U dosadašnjoj tački 25) koja postaje tačka 28) poslije riječi: „proizvođač“ dodaju se riječi: „operater postrojenja za skladištenje energije;“.

U dosadašnjoj tačke 42) koja postaje tačka 45) poslije riječi: „od 22 kW“ dodaju se tačka sa zapetom i nove t. 46) i 47) koje glase:

„46) napredno brojilo je elektronsko digitalno brojilo koje mora imati sljedeće mogućnosti: da mjeri električnu energiju koja se predaje u mrežu i električnu energiju koja se preuzima iz mreže, da pruža više informacija od konvencionalnog brojila i da je opremljeno za slanje i prijem podataka u obliku elektronske komunikacije u svrhu obavještanja, praćenja i kontrole, te da prenosi ove informacije operateru električne energije, kupcu ili trećim licima koje je kupac ovlastio u svrhu praćenja i naplate;

47) učesnik na tržištu električne energije je pravno ili fizičko lice koje kupuje, prodaje i proizvodi električnu energiju, bavi se agregiranjem ili pružanjem usluge upravljanja potrošnjom ili skladišti električnu energiju, uključujući i davanje naloga za trgovinu, na jednom ili više tržišta električne energije, kao i na balansnim tržištima“.

Član 2.

U članu 9. stavu 1. poslije riječi: „prenos,“ dodaje se riječ: „skladištenje,“.

U stavu 2. u tački 3) poslije riječi: „energijom“ dodaju se zapeta i nova tačka 4) koja glasi:

„4) skladištenje električne energije“.

Član 3.

U članu 15. u stavu 2. u tački 4) poslije riječi: „energijom“ dodaju se zapeta i nova tačka 5) koja glasi:

„5) skladištenje električne energije“.

Član 4.

U članu 18. poslije stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„(3) Operater postrojenja za skladištenje energije nije obavezan da posjeduje dozvolu za obavljanje djelatnosti skladištenja energije za:

1) skladištenje električne energije korišćenjem samostalnog postrojenja za skladištenje energije ili postrojenja za skladištenje energije u okviru proizvodnog postrojenja koje je u vlasništvu istog elektroenergetskog subjekta čiji zbir instalisanih snaga na mjestu priključenja iznosi zaključno 500 kW,

2) skladištenje električne energije proizvedene u okviru proizvodnog postrojenja sa kojim postrojenje za skladištenje čini jednu cjelinu, pri čemu se u tom postrojenju skladišti isključivo energija proizvedena u pripadajućem proizvodnom postrojenju,

3) skladištenje električne energije tokom probnog rada postrojenja, a najduže do šest mjeseci od dana pribavljanja odobrenja za upotrebu objekta,

4) skladištenje električne energije u postrojenju koje se nalazi iza obračunskog mjernog mjesta aktivnog kupca i koristi se isključivo za vlastite potrebe, bez predaje električne energije u mrežu,

5) skladištenje električne energije u postrojenjima koja koristi isključivo operater distributivnog sistema za skladištenje energije s ciljem ispunjavanja svojih obaveza u skladu sa odredbama ovog zakona.“

Član 5.

U članu 28. u tački 1) poslije riječi: „distribucije“, dodaje se riječ: „skladištenja“,

U tački 34) poslije riječi: „proizvodne“ dodaju se zapeta i riječ: „skladišne“.

Član 6.

U članu 39. u tački 13) broj: „500“ zamjenjuje se brojem: „50“.

Član 7.

U članu 46. u stavu 1. poslije riječi: „elektrane“ dodaju se riječi: „ili postrojenja za skladištenje energije“.

Član 8.

U članu 52. u tački 9) poslije riječi: „proizvođača“ dodaju se riječi: „i postrojenja za skladištenje energije“.

U tački 12) poslije riječi: „energije“ dodaju se riječi: „i novih postrojenja za skladištenje energije“.

Poslije tačke 19) dodaje se nova tačka 20) koja glasi:

„20) raspolaže planskim podacima, kao i podacima o ostvarenju korisnika mreže koji su učesnici na tržištu i da ih dostavlja učesniku na tržištu i balansno odgovornim stranama u svrhu raspodjele troškova debalansa unutar balansne grupe“,

Dosadašnje t. od 20) do 41) postaju t. od 21) do 42).

Član 9.

U članu 53. u stavu 4. u tački 2) poslije riječi: „proizvodnje,“ dodaju se riječi: „skladištenje energije,“.

Član 10.

U članu 60. u stavu 3. poslije riječi: „(proizvođaču“ dodaju se riječi: „ili operateru postrojenja za skladištenje energije“.

Član 11.

Poslije člana 83. dodaju se novi čl. 83a, 83b. i 83v. koji glase:

„Prava i obaveze aktivnih kupaca

Član 83a.

(1) Aktivni kupac zadržava sva prava i obaveze koje su za krajnje kupce propisane ovim zakonom i podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona.

(2) Pored prava iz stava 1. ovog člana, aktivni kupac ima i pravo da:

1) djeluje na tržištu samostalno ili putem agregatora,

2) prodaje električnu energiju koju sam proizvede, i to svom snabdjevaču putem ugovora o snabdjevanju ili drugim subjektima putem ugovora o otkupu električne energije,

3) učestvuje u pružanju usluga fleksibilnosti, kao i u programima energetske efikasnosti,

4) povjeri trećoj strani na upravljanje postrojenja potrebna za njegove aktivnosti, uključujući postavljanje, rad, obradu podataka i održavanje postrojenja i instalacija, a da se pri tome treća strana ne smatra aktivnim kupcem.

(3) Aktivni kupci koji zajednički nastupaju dužni su da operateru distributivnog sistema dostave popis svojih obračunskih mjernih mjesta, proizvodnih postrojenja i postrojenja za skladištenje energije, te pravila za internu raspodjelu zajednički proizvedene ili uskladištene električne energije.

(4) Aktivni kupci podliježu obavezi plaćanja naknada za korištenje prenosne i/ili distributivne mreže, koje su transparentne, nisu diskriminatorne i koje odražavaju stvarne troškove, pri čemu se zasebno razmatra i uzima u obzir električna energija koja je predana u mrežu i električna energija koja je preuzeta iz mreže, u skladu sa propisima kojima je uređena ova materija, osiguravajući odgovarajući i uravnotežen doprinos raspodjeli ukupnih troškova sistema.

(5) Aktivni kupci su finansijski odgovorni za svoje debalanse u elektroenergetskom sistemu, te u tom smislu moraju biti balansno odgovorne strane ili prenijeti balansnu odgovornost na drugu balansno odgovornu stranu, u skladu sa pravilima o radu balansnog tržišta.

Obračunsko mjerno mjesto aktivnog kupca

Član 83b.

(1) Aktivni kupac na čiju instalaciju je priključeno proizvodno postrojenje ili postrojenje za skladištenje energije predaje električnu energiju u mrežu na istom obračunskom mjernom mjestu na kojem preuzima električnu energiju iz mreže.

(2) Prikjučna snaga u smjeru predaje električne energije u mrežu na obračunskom mjernom mjestu aktivnog kupca iz stava 1. ovoga člana ne smije biti veća od priključne snage u smjeru preuzimanja električne energije iz mreže na tom obračunskom mjernom mjestu.

(3) Obračunsko mjerno mjesto aktivnog kupca iz stava 1. ovog člana mora biti opremljeno dvosmjernim brojilom o trošku kupca, a kod aktivnih kupaca koji zajednički nastupaju mora biti opremljeno naprednim brojilom, o trošku aktivnog kupca.

Aktivni kupac koji posjeduje postrojenja za skladištenje energije

Član 83v.

Aktivni kupac koji posjeduje postrojenje za skladištenje energije koje je priključeno na njihovu instalaciju ima pravo da:

1) se priključi na mrežu u razumnom roku nakon podnošenja zahtjeva, pod uslovom da su prethodno ispunjeni svi neophodni uslovi kao što je balansna odgovornost i adekvatno mjerenje,

2) u slučaju kada skladišti električnu energiju za svoje potrebe ili pruža usluge fleksibilnosti, plaća naknadu za korištenje mreže kao krajnji kupac,

3) pruža nekoliko usluga istovremeno, ako je to tehnički izvodljivo.“

Član 12.

Poslije člana 89. dodaju se nova glava IXa i novi čl. 89a, 89b, 89v. i 89g. koji glase:

„GLAVA IXa

SKLADIŠTENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Skladištenje

Član 89a.

(1) Djelatnost skladištenja električne energije može da obavlja operater postrojenja za skladištenje energije koji ima odgovarajuću dozvolu ili koji nije obavezan da posjeduje dozvolu u skladu sa članom 18. stav 3. ovog zakona.

(2) Operater postrojenja za skladištenje energije može učestvovati na tržištima električne energije i finansijski je odgovoran za debalans koji uzrokuje u elektroenergetskom sistemu, u skladu sa pravilima kojima se uređuje tržište električne energije.

(3) Operater postrojenja za skladištenje energije koji obavlja djelatnost skladištenja ne smatra se krajnjim kupcem u odnosu na pravo na snabdijevanje električnom energijom, u okviru univerzalne usluge, osim u dijelu koji se odnosi na plaćanje naknade za korištenje prenosne i/ili distributivne mreže, te vrši kupoprodaju električne energije na veleprodajnom ili maloprodajnom tržištu po tržišnim uslovima.

(4) Operater postrojenja za skladištenje energije dužan je da se evidentira kod operatera distributivnog sistema, u skladu sa Distributivnim mrežnim pravilima i odredbama Pravila o priključenju na distributivnu mrežu i/ili operatera prenosnog sistema, u skladu sa propisima kojima su uređena prenosna mrežna pravila i priključenje na prenosnu mrežu.

Prava operatera postrojenja za skladištenje energije

Član 89b.

Operater postrojenja za skladištenje energije ima pravo da:

1) koristi tehnologije koje smatra najpovoljnijim za konverziju električne energije i skladištenje, uz poštovanje propisanih uslova,

- 2) pristupa prenosnoj i distributivnoj mreži u skladu sa propisanim uslovima,
- 3) prodaje i kupuje električnu energiju pod uslovima utvrđenim odredbama ovog zakona i drugim propisima,
- 4) nudi i pruža pomoćne usluge, uključujući i balansne usluge prema uslovima utvrđenim ovim zakonom i drugim propisima kojima se uređuju pojedina tržišta,
- 5) nudi i pruža usluge fleksibilnosti u skladu sa propisima kojima se uređuju ove usluge.

Obaveze operatera postrojenja za skladištenje energije Član 89v.

Operater postrojenja za skladištenje energije dužan je da:

- 1) ispunjava uslove iz dozvole za skladištenje energije, ako je dozvola potrebna za obavljanje djelatnosti,
- 2) ispunjava propisane tehničke i pogonske uslove,
- 3) posjeduje ispravan i verifikovan mjerni uređaj koji omogućava mjerenje skladištene električne energije, kao i električne energije koja se preuzima ili isporučuje u odgovarajuću mrežu,
- 4) ispunjava propisane uslove koji se odnose na energetske efikasnost i zaštitu životne sredine,
- 5) postupa u skladu sa pravilima zaštite konkurencije prilikom učestvovanja na tržištu električne energije,
- 6) održava postrojenja za skladištenje električne energije u ispravnom stanju, osigurava njihovu pogonsku spremnost i sigurno korištenje u skladu sa tehničkim i drugim propisima i standardima, uključujući i informacionu bezbjednost,
- 7) ponudi i pruža pomoćne usluge, uključujući i balansne usluge, u skladu sa propisima kojima se uređuju funkcionisanje prenosnog sistema i pružanje pomoćnih usluga,
- 8) ponudi i pruža usluge fleksibilnosti u skladu sa propisima kojima se uređuju ove usluge,
- 9) bez naknade omogući nadležnom operateru sistema slobodan pristup opremi u njegovom postrojenju koja se koristi za prenos ili distribuciju električne energije u svrhu održavanja protoka električne energije,
- 10) stavi na raspolaganje operaterima sistema podatke potrebne za pogon i vođenje elektroenergetskog sistema,
- 11) stavi na raspolaganje operaterima sistema, Ministarstvu, Regulatornoj komisiji i drugim nadležnim organima tražene podatke.

Ograničenja za operatera distributivnog sistema Član 89g.

Operater distributivnog sistema ne može da bude vlasnik, da investira, održava ili upravlja postrojenjem za skladištenje energije, osim u slučaju kada je postrojenje za skladištenje namijenjeno isključivo za potrebe distribucije električne energije.“

Član 13.

U članu 94. u stavu 3. poslije riječi: „proizvođača“ dodaju se riječi: „ili operatera postrojenja za skladištenje energije“.

Član 14.

Poslije člana 118. dodaju se novi čl. 118a. i 118b. koji glase:

„Balansna odgovornost učesnika na tržištu Član 118a.

(1) Učesnik na tržištu preuzima finansijsku odgovornost za odstupanja koja uzrokuje u elektroenergetskom sistemu, te kao subjekt odgovoran za odstupanje snosi odgovornost za odstupanje ili svoju odgovornost za odstupanje ugovorno prenosi na balansno odgovornu stranu, po svom izboru.

(2) Krajnji kupac odgovornost iz stava 1. ovoga člana uređuje sa snabdjevačem putem ugovora o snabdjevanju, a u skladu sa podzakonskim propisima koji regulišu ovu oblast.

(3) Proizvođač i operater postrojenja za skladištenje odgovornost iz stava 1. ovog člana uređuju putem ugovora o kupoprodaji električne energije ili se samostalno registruju kao balansno odgovorna strana.

(4) Učesnik na tržištu čija je ukupna instalisana snaga objekta na mjestu priključenja veća od 50 kW i koji je korisnik distributivne mreže, dužan je da prijavi dnevni raspored rada operateru distributivnog sistema.

Obezbjedenje tehničkih uslova Član 118b.

Učesnici na tržištu iz člana 118a. ovog zakona dužni su da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona obezbijede tehničke uslove koji će omogućiti operateru distributivnog sistema primjenu odredbe člana 9. ovog zakona.“

Član 15.

U članu 122. u tački 2) poslije riječi: „distribucija“ dodaju se zapeta i riječi: „skladištenje“.

U tački 3) poslije riječi: „prenosna,“ dodaje se riječ: „skladišna,“.

Član 16.

U članu 127. u stavu 1. poslije tačke 16) dodaju se nove t. 17) i 18) koja glase:

„17) ne ispunjava uslove iz dozvole za skladištenje električne energije i ne primjenjuje propise i pravila koji se odnose na rad postrojenja za skladištenje električne energije (član 89v. t. 1) i 2),

„18) posjeduje, investira, upravlja ili održava postrojenje za skladištenje energije koje nije namijenjeno isključivo za potrebe distribucije električne energije (član 89g),“.

Dosadašnja tačka 17) postaje tačka 19).

Član 17.

U članu 128. u stavu 1. poslije tačke 10) dodaje se nova tačka 11) koja glasi:

„11) ne održava postrojenja za skladištenje električne energije u skladu sa tehničkim i drugim propisima, ne stavi na raspolaganje nadležnim operaterima sistema podatke neophodne za rad, u skladu sa pravilima o radu prenosnog i distributivnog sistema i pravilima o radu tržišta električne energije (član 89v. t. 6) i 10),“.

Dosadašnje t. 11), 12) i 13) postaju t. 12), 13) i 14).

Član 18.

U članu 129. u stavu 1. poslije tačke 5) dodaje se nova tačka 6) koja glasi:

„6) ne posjeduje ispravan i verifikovan mjerni uređaj koji omogućava mjerenje skladištene električne energije, odbije pružanje pomoćnih usluga u skladu sa tehničkim mogućnostima ili odbije pristup nadležnom operateru sistema opremi koja se koristi za prenos i distribuciju električne energije (član 89v. t. 3), 7) i 9),“.

Dosadašnje t. 6) i 7) postaju t. 7) i 8).

Član 19.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O ELEKTRIČNOJ ENERGIJI

(po hitnom postupku)

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6. i 8. Ustava Republike Srpske, prema kojima, između ostalog, Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, ekonomske odnose sa inostranstvom, tržište i planiranje, osnovne ciljeve i pravce privrednog razvoja te politiku i mjere za usmjeravanje razvoja. Takođe, članom 70. stav 2. Ustava Republike Srpske utvrđeno je da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLADENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, broj: 22.03-020-3540/25 od 16. decembra 2025. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6. i 8. Ustava Republike Srpske, prema kojima, između ostalog, Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, ekonomske odnose sa inostranstvom, tržište i planiranje, osnovne ciljeve i pravce privrednog razvoja, te politiku i mjere za usmjeravanje razvoja. Takođe, prema članu 70. stav 2. Ustava Republike Srpske, utvrđeno je da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Razlog izmjena ovog zakona je potreba za uređenjem djelatnosti skladištenja električne energije, jer naglom ekspanzijom proizvodnje električne energije korištenjem solarnih panela, čiji efekti se bolje iskorištavaju korištenjem mogućnosti skladištenja energije pomoću baterijskih sistema, dovela je do potrebe da se privrednim subjektima omogući korištenje skladišnih kapaciteta i u tom smislu. S obzirom na to da postoje privilegije za aktivnog kupca, u smislu da mu nije potrebna dozvola za skladištenje energije za vlastite potrebe, javila se potreba za proširenjem postojećih odredaba o aktivnom kupcu. Takođe, usljed velikog i brzog porasta broja i instalisane snage malih solarnih elektrana na distributivnoj mreži, ukazala se i hitna potreba za daljim uređenjem oblasti balansne odgovornosti, zbog teških posljedica koje mogu da nastupe po rad cijelog elektroenergetskog sistema. Shodno tome, definisana je obaveza učesnika na tržištu da preuzima finansijsku odgovornost za odstupanja koja uzrokuje u elektroenergetskom sistemu, kao i obaveza operatera distributivnog sistema da raspolaže sa potrebnim podacima i dostavlja ih subjektima, a u svrhu obračuna debalansa.

Obrađivač je, u skladu sa članom 213. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20), naveo razloge za hitno donošenje ovog zakona.

Ovaj sekretarijat uputio je sugestije koje su se odnosile na poboljšanje teksta Prijedloga i usklađivanje sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14). Obrađivač je prihvatio date sugestije i ugradio ih u tekst Prijedloga.

Sekretarijat konstatuje da je prijedlog ovog zakona usklađen sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14).

Budući da je Republički sekretarijat za zakonodavstvo utvrdio da je ovaj prijedlog usklađen sa Ustavom, pravnim sistemom i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenja smo da se Prijedlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o električnoj energiji (po hitnom postupku) može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj: 17.03-020-3675/25 od 17. decembra 2025. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o električnoj energiji (po hitnom postupku), (u daljem tekstu: Prijedlog), ustanovljeno je da pravo EU sadrži obavezujuće sekundarne izvore koji se odnose na predmet uređivanja dostavljenog prijedloga, a koje je predlagač prilikom izrade uzeo u obzir.

Izmjenama i dopunama osnovnog teksta Zakona o električnoj energiji¹ uređuje se oblast skladištenja električne energije, prava i obaveze aktivnih kupaca kao i prava i ograničena operatera distributivnog sistema.

U dijelu primarnih izvora prava EU, predmetna materija uređena je čl. 114. i 194. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije², koje se odnose na oblast usklađivanja zakonodavstva i energetike.

Predlagač je u dijelu sekundarnih izvora prava EU, vršio djelimičnu transpoziciju sljedećih izvora:

- Prečišćeni tekst: Regulativa 2019/943/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 5. juna 2019. godine o unutrašnjem tržištu električne energije³ i
- Prečišćeni tekst: Direktiva 2019/944/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 5. juna 2019. godine o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU⁴.

Regulativom 2019/943/EU revidiraju se pravila i načela unutrašnjeg tržišta električne energije u EU, s ciljem osiguranja konkurentnosti i uspostavljaju se zajednička pravila na kojima bi trebalo da funkcioniše unutrašnje tržište električne energije. Predlagač je preuzeo član 5. Regulative kojim se propisuje odgovornost učesnika na tržištu, za odstupanja. Pomenuti član djelimično je preuzet na način da je u osnovni tekst Zakona nakon člana 118. dodat član 118a. koji reguliše balansnu odgovornost učesnika na tržištu.

Direktivom 2019/944/EU se uspostavljaju zajednička pravila za proizvodnju, prenos, distribuciju, skladištenje i snabdijevanje električnom energijom, te zaštita potrošača, s ciljem stvaranja integrisanih, konkurentnih, fleksibilnih, fer i transparentnih tržišta električne energije u Uniji. Član 15. Direktive propisuje da krajnji kupci imaju pravo djelovati kao aktivni kupci, a da ne podliježu nesrazmjernim ili diskriminatorским tehničkim i administrativnim zahtjevima i postupcima, kao ni naknadama uključujući naknade za mrežu koje ne odražavaju troškove. Predmetne odredbe Direktive djelimično su preuzete čl. 83a. i 83v. Prijedloga. Tako su postojaća zakonska rješenja proširena i propisuju prava i privilegije aktivnih kupaca pri čemu za skladištenje energije za vlastite potrebe nije potrebna dozvola.

¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 68/20.

² *Treaty on the Functioning of the European Union, Part three: Policies and Internal Actions of the Union, Title IV- Free movement of persons, services and capita, Chapter 2-Right of establishment, Art. 49 - 55; Chapter 3 - Services, Art. 56 – 62; Title VI – Transport, Article 91; Title VII - Common rules on competition, taxation and approximation of laws, Chapter 3- Approximation of laws, Article 114; Title XXI - Energy, Article 194.*

³ Consolidated text: Regulation (EU) 2019/943 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on the internal market for electricity.

⁴ Consolidated text: Directive (EU) 2019/944 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on common rules for the internal market for electricity and amending Directive 2012/27/EU.

Uzimajući u obzir razloge djelimične usklađenosti navedene u dijelu 4.2.1. Izjave o usklađenosti, stoji ocjena „**Djelimično usklađeno**“.

Detaljan pregled izvršenih preuzimanja navedenih sekundarnih izvora prava EU, sadržan je u uporednim prikazima usklađenosti Prijedloga sa pravnom tekovinom Evropske unije i praksom i standardima Savjeta Evrope.

Pored navedenog, predlagač je prilikom izrade Prijedloga, u dijelu ostalih međunarodnih izvora prava uzeo u obzir:

□ Ugovor o Energetskoj povelji, Dio II – Trgovina, čl. 6. i 8. i Dio IV – Razne odredbe, čl. 18-20.⁵ i

□ Ugovor o uspostavljanju energetske zajednice, Naslov I – Principi, član 2, Naslov II – Proširenje *acquis communautaire*, Poglavlje II – *acquis* o energiji, čl. 10-11, Naslov III – Mehanizam za djelovanje tržišta mrežne energije, Poglavlje III – Sigurnost snabdijevanja, čl. 29-30, Poglavlje IV – Snabdijevanje građana energijom, čl. 31-33, Poglavlje VII – Sigurnosne mjere, čl. 36-39⁶.

Napominjemo da će donošenje Prijedloga doprinijeti ispunjavanju obaveza iz SSP⁷, sadržanih u čl. 76, 107. i 108. koji se odnose na zaštitu potrošača, kao i na jačanje saradnje u oblasti energije i životne sredine.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlog za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o električnoj energiji je potreba za uređenjem djelatnosti skladištenja električne energije. Naime, postojećim zakonom, a koji je stupio na snagu 2020. godine, nije obrađena ova djelatnost jer tadašnja regulativa EU sa kojom je zakon usklađivan nije tretirala ovu djelatnost. Pored toga, u to vrijeme skladištenje energije je bilo na nivou eksperimentalnih aktivnosti i nije postojala ekonomska opravdanost skladištenja. U međuvremenu je regulativa EU uspostavila zajednička pravila i za djelatnost skladištenja električne energije. Nagla ekspanzija proizvodnje električne energije korištenjem solarnih panela, a čiji efekti se bolje iskorištavaju korištenjem mogućnosti skladištenja energije pomoću baterijskih sistema, te bolja dostupnost u smislu smanjenja cijena baterija, dovela je do potrebe da se omogući korištenje i u tom smislu uređenje ove oblasti.

S obzirom na to da postoje privilegije za aktivnog kupca (odredbe direktive), u smislu da mu nije potrebna dozvola za skladištenje energije za vlastite potrebe, javila se potreba za proširenjem postojećih odredaba o aktivnom kupcu. Takođe, usljed velikog i brzog porasta broja i instalisane snage malih solarnih elektrana na distributivnoj mreži, ukazala se hitna potreba za daljim uređenjem oblasti balansne odgovornosti, zbog teških posljedica koje mogu da nastupe po rad cijelog elektroenergetskog sistema. Shodno tome, definisana je obaveza učesnika na tržištu da preuzima finansijsku odgovornost za odstupanja koja uzrokuje u elektroenergetskom sistemu, kao i obaveza operatera distributivnog sistema da raspolaže sa potrebnim podacima i dostavlja ih subjektima, a u svrhu obračuna debalansa.

⁵ *The Energy Charter Treaty – ECT Part II – Commerce, Article 6. and Article 8.; Part IV - Miscellaneous Provisions, Art. 18.-20.*

⁶ *Treaty Establishing The Energy Community, Title I – Principles, Article 2; Title II – The Extension of the Acquis Communautaire, Chapter II – The Acquis on Energy, Art. 10-11, Title III – Mechanism for operation of network energy markets, Chapter III – Security Of Supply, Art. 29-30, Chapter IV – Provision Of Energy To Citizens, Art. 31-33, Chapter VII – Safeguard Measures, Art. 36-39.*

⁷ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane, i Bosne i Hercegovine s druge strane („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, broj 10/08).

V RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

U skladu sa članom 213. stav 2. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20) data je mogućnost, izuzetno, za donošenje zakona i drugih opštih akata po hitnom postupku, u slučaju kada se uređuju pitanja i odnosi nastali usljed okolnosti koje nisu mogle da se predvide, a nedonošenje zakona ili opšteg akta po hitnom postupku moglo bi prouzrokovati štetne posljedice po život i zdravlje ljudi, bezbjednost Republike i rad organa i organizacija ili ako je to u opštem interesu.

Nagla ekspanzija proizvodnje električne energije korištenjem solarnih panela, a čiji efekti se bolje iskorištavaju korištenjem mogućnosti skladištenja energije pomoću baterijskih sistema, te bolja dostupnost u smislu smanjenja cijena baterija, dovela je do potrebe da se što kraćem roku omogućiti privrednim subjektima korištenje skladišnih kapaciteta. To je vrlo bitno, zbog potrebe podrške elektroenergetskom sistemu i u tom smislu smanjenja negativnih uticaja na rad tog sistema, a što se može postići upotrebom skladišnih kapaciteta (postrojenja za skladištenje električne energije).

VI OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. vrši se dopuna člana 5. Zakona koji sadrži značenje pojmova, tako da se uvode novi pojmovi, i to skladištenje električne energije, postrojenje za skladištenje energije, operater postrojenja za skladištenje energije, napredno brojilo i učesnik na tržištu električne energije. Takođe, u istom članu su date izmjene postojećih pojmova u smislu uvođenja djelatnosti skladištenja.

Članom 2. mijenja se član 9, a koji definiše elektroenergetskog subjekta i elektroenergetske djelatnosti, tako što pored postojećih elektroenergetskih djelatnosti proizvodnje, prenosa, distribucije, snabdijevanja i trgovine, organizacije tržišta električne energije dodaje i djelatnost skladištenja.

Članom 3. mijenja se član 15. kojim se propisuju vrste dozvola, tako što se dodaje nova dozvola za obavljanje djelatnosti skladištenja električne energije.

Članom 4. mijenja se član 18, koji se odnosi na izuzeće od obaveze pribavljanja dozvole, tako da se propisuju uslovi za izuzeće od obaveze pribavljanja dozvole za obavljanje djelatnosti skladištenja.

Članom 5. mijenja se član 28, koji se odnosi na nadležnost Regulatorne komisije za energetiku Republike Srpske, tako da u postojećoj odredbi u kojoj se propisuje da Regulatorna komisija uređuje odnose između proizvodnje, distribucije, snabdijevanja i kupaca električne energije, uključujući i trgovce električnom energijom, proširuje nadležnost na uređenje odnosa i na djelatnost skladištenja. Pored ovoga, članom 5, se proširuje nadležnost Regulatorne komisije da pored postojeće nadležnosti za praćenje ulaganja u proizvodne i distributivne kapacitete s ciljem obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja, prati i ulaganja u skladišne kapacitete.

Članom 6. mijenja se član 39. kojim se propisuju obaveze proizvođača električne energije, tako što se obaveza prijavljivanja dnevnog rasporeda rada sa sadašnje granice od 500 kW smanjuje na 50 kW.

Članom 7. mijenja se član 46. zakona kojim se definiše elektrodistributivni sistem, tako da se kod obuhvata ovoga sistema, pored dosadašnjeg mjesta razgraničenja koje se

odnosilo na mjesto priključenja elektrane, sada uključuje i opcija koja se odnosi na mjesto priključenja postrojenja za skladištenje energije.

Članom 8. mijenja se član 52. koji se odnosi na obaveze operatera distributivnog sistema, tako što se dodaje nova obaveza kojom se propisuje obaveze operatera distributivnog sistema da raspolaže planskim podacima, kao i podacima o ostvarenju korisnika mreže koji su učesnici na tržištu i da ih dostavlja učesniku na tržištu i balansno odgovornim stranama u svrhu raspodjele troškova debalansa unutar balansne grupe.

Članom 9. mijenja se član 53. koji se odnosi na izradu planova razvoja distributivne mreže, tako da se kod procjene potreba za dodatnim kapacitetima, uzima u obzir i skladištenje energije.

Članom 10. se mijenja član 60. koji se odnosi na pristup distributivnoj mreži, tako da se operateru distributivnog sistema propisuje obaveza da odbije pristup korisniku sistema, uključujući i operatera za skladištenje električne energije ukoliko on ne posjeduje dozvolu za obavljanje djelatnosti.

Članom 11. je propisano uvođenje nova tri člana, a koji se odnose na prava i obaveze aktivnih kupaca, obračunsko mjesto aktivnog kupca i aktivnog kupca koji posjeduje postrojenja za skladištenje energije.

Članom 12. dodaje se nova glava IXa „SKLADIŠTENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE“, kojom se detaljnije uređuju uslovi koje treba da ispunjava operater postrojenja za skladištenje, njegov status, prava i obaveze, te ograničenja za operatera distributivnog sistema u pogledu vlasništva, investiranja, održavanja i upravljanja postrojenjem za skladištenje energije.

Članom 13. mijenja se član 94. koji se odnosi na izgradnju priključka i to da se propisuje i izgradnja priključka objekta operatera postrojenja za skladištenje energije.

Članom 14. dodaju se novi čl. 118a. i 118b. koji se odnose na balansnu odgovornost učesnika na tržištu i obavezu da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu zakona obezbjede tehničke uslove koji će omogućiti operateru distributivnog sistema primjenu odredbe člana 9. Zakona.

Članom 15. mijenja se član 122. kojim se propisuju ovlašćenja nadležnog inspektora, tako da se ona proširuju na kontrolu da li se skladištenje električne energije vrši u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima i opštim aktima i kontrolu da li se između ostalih i skladišna postrojenja održavaju u ispravnom stanju.

Čl. 16, 17. i 18. izvršene su izmjene kaznenih odredaba u smislu da su one proširene i sada obuhvataju slučajeve kada se ne ispunjavaju uslovi u vezi sa posjedovanjem dozvole za skladištenje, izostankom održavanja postrojenja za skladištenje i slično.

Članom 19. propisuje stupanje na snagu ovog zakona.

VII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.

ZAKON O ELEKTRIČNOJ ENERGIJI

(Tekst predložene izmjene i dopuna ugrađen u osnovni tekst Zakona)

Značenje pojmova Član 5.

Pojmovi korišćeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) električna energija je roba koja ima svoj kvalitet, namjenu, uslove prodaje i cijenu, na čiju se proizvodnju, distribuciju, snabdijevanje i trgovinu primjenjuju odredbe ovog zakona;

2) prenos električne energije je prenos na visokonaponskom međupovezanom sistemu s ciljem njene isporuke kupcima ili distributerima, koji ne obuhvata snabdijevanje električnom energijom;

3) distribucija je prenošenje električne energije kroz distributivne sisteme srednjeg i niskog napona sa ciljem njene isporuke kupcima, koja ne obuhvata snabdijevanje električnom energijom;

4) operater distributivnog sistema električne energije je energetska subjekt koji obavlja djelatnost distribucije električne energije i upravljanja distributivnim sistemom električne energije, odgovoran je za rad, održavanje i razvoj distributivnog sistema na određenom području, njegovo povezivanje sa drugim sistemima i za obezbjeđenje dugoročne sposobnosti sistema da ispunji potrebe za distribucijom električne energije na ekonomski opravdan način;

5) zatvoreni distributivni sistem je sistem preko koga se distribuira električna energija na prostorno ograničenoj industrijskoj i trgovačkoj zoni ili zoni zajedničkih usluga, ako je poslovanje ili proizvodni proces korisnika tog sistema iz specifičnih i sigurnosnih razloga povezan ili taj sistem obavlja distribuciju električne energije prvenstveno vlasniku ili operateru sistema, ili njihovim povezanim preduzećima;

6) skladištenje električne energije je odgađanje konačne upotrebe električne energije u odnosu na trenutak kada je proizvedena ili pretvaranje električne energije u oblik energije koji se može odgođeno koristiti, te naknadno pretvaranje takve energije u električnu energiju ili njena upotreba u drugom obliku;

7) postrojenje za skladištenje energije je objekat elektroenergetskog sistema u kojem se skladišti energija;

8) operater postrojenja za skladištenje energije je fizičko ili pravno lice koje obavlja djelatnost skladištenja i odgovorno je za upravljanje postrojenjem za skladištenje energije;

9) snabdijevanje označava prodaju električne energije krajnjim kupcima, uključujući i preprodaju;

10) snabdjevač je elektroenergetski subjekt koji obavlja djelatnost snabdijevanja električnom energijom;

11) trgovina električnom energijom je kupoprodaja električne energije, uključujući preprodaju na veleprodajnom tržištu i prekograničnu trgovinu, ali ne uključuje prodaju električne energije krajnjim kupcima;

12) mjesto priključenja označava mjesto u kojem se priključak spaja na distributivnu ili prenosnu mrežu;

13) tačka napajanja označava mjesto u kojem se završava priključak, a počinje elektroenergetski objekat ili instalacije krajnjeg kupca ili proizvođača;

14) priključak je dio distributivnog ili prenosnog sistema koji obuhvata skup vodova, opreme i uređaja, uključujući mjernu opremu i mjerno mjesto, kojima se instalacija korisnika sistema fizički povezuje na mrežu niskog ili srednjeg ili visokog napona;

15) mjerno mjesto označava mjesto na kojem se mjernim uređajima mjeri električna energija i snaga koju korisnik sistema preuzima, odnosno isporučuje u mrežu, ili je koristi za vlastite potrebe ili za druge namjene;

16) kupac označava kupca na veliko ili krajnjeg kupca električne energije;

17) krajnji kupac označava kupca koji kupuje električnu energiju za sopstvenu upotrebu;

18) kupac iz kategorije potrošnje domaćinstva označava kupca koji kupuje električnu energiju za sopstvenu upotrebu, ali ne uključuje komercijalne djelatnosti;

19) mali kupac označava malog industrijskog ili komercijalnog kupca električne energije čiji su objekti priključeni na distributivni sistem električne energije napona nižeg od 1 kV i koji ispunjava sljedeće kriterijume:

1. ispunjava najmanje dva od sljedeća tri uslova:

- da ima manje od 50 zaposlenih,

- da mu ukupan godišnji prihod nije veći od 2.000.000 KM,

- da mu vrijednost poslovne imovine ne prelazi 1.000.000 KM ili

2. ima godišnju potrošnju u prethodnoj godini koja ne prelazi 35.000 kWh;

20) kupac na veliko označava kupca koji kupuje električnu energiju za ponovnu prodaju;

21) kupac - proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora energije označava krajnjeg kupca, koji djeluje u okviru svojih prostorija smještenih unutar ograničenog područja, koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora energije za vlastitu potrošnju, odnosno koji može skladištiti ili prodavati električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije koju je sam proizveo, pri čemu za kupce koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva te aktivnosti ne predstavljaju njihovu glavnu komercijalnu ili profesionalnu djelatnost;

22) kupci - proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora energije koji djeluju zajednički označavaju grupu koja se sastoji od najmanje dva kupca - proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije koji djeluju zajednički u skladu sa definicijom kupac - proizvođač, a koji su smješteni u istoj zgradi ili stambenom kompleksu;

23) aktivni kuci označavaju krajnje kupce ili grupu krajnjih kupaca koji zajednički djeluju, koji troše ili skladište električnu energiju proizvedenu u okviru svojih prostorija smještenih u okviru određenih granica, ili koji prodaju električnu energiju koju su sami proizveli, ili učestvuju u mjerama fleksibilnosti ili mjerama energetske efikasnosti, pri čemu ove aktivnosti ne predstavljaju njihovu osnovnu komercijalnu ili profesionalnu djelatnost;

24) primopredajno mjesto predstavlja lokaciju mjernog uređaja na kojem se mjeri predata ili preuzeta električna energija u mrežu ili iz mreže i mjesto razgraničenja vlasništva i odgovornosti između operatera i korisnika sistema;

25) potpuno snabdijevanje je prodaja električne energije kod koje količina električne energije za obračunski period nije utvrđena ugovorom o prodaji, već se količina električne energije određuje na osnovu ostvarene potrošnje na mjestu primopredaje;

26) građanska energetska zajednica predstavlja pravno lice koje je zasnovano na dobrovoljnom i otvorenom učešću i koje je efektivno kontrolisano od svojih članova ili akcionara, koji mogu biti fizička lica, jedinice lokalne samouprave ili mala preduzeća, a čija je prevashodna svrha obezbjeđenje zaštite životne sredine, ekonomskih ili socijalnih koristi za svoje članove ili akcionare ili za sredinu u kojoj djeluju, a ne ostvarivanje finansijske koristi, i koja može uključivati proizvodnju, zajedno sa obnovljivim izvorima, distribuciju, snabdijevanje, potrošnju, objedinjavanje (agregaciju), skladištenje energije, usluge energetske

efikasnosti ili usluge punjenja električnih vozila ili obezbjeđenje drugih energetske usluga svojim članovima ili akcionarima;

27) elektroenergetski objekti korisnika mreže označavaju elektroenergetske objekte proizvođača, **operatera postrojenja za skladištenje energije** ili krajnjeg kupca koji se nalaze iza tačke napajanja;

28) korisnik sistema je proizvođač, **operater postrojenja za skladištenje energije**, odnosno krajnji kupac;

29) pomoćne usluge označavaju usluge potrebne za sigurno i pouzdano funkcionisanje prenosnog ili distributivnog sistema, te kontinuirano i kvalitetno snabdijevanje kupaca električnom energijom;

30) balansiranje (uravnoteženje) označava sve radnje i procese kojima operater prenosnog sistema u kontinuitetu osigurava održavanje planirane snage razmjene i frekvencije sistema u okviru unaprijed određenih granica stabilnosti, kao i količine rezervi potrebnih u postupku regulacije frekvencije i snage razmjene, s obzirom na zahtijevani kvalitet;

31) balansna grupa označava grupu koju čini jedan ili više učesnika na tržištu električne energije za čije odstupanje odgovara balansno odgovorna strana;

32) balansno odgovorna strana označava učesnika na tržištu električne energije koji preuzima finansijsku odgovornost za odstupanja jedne balansne grupe;

33) kontrola elektroenergetskog subjekta označava pravo, ugovore i druga sredstva koja, odvojeno ili u kombinaciji, a imajući u vidu činjenično stanje ili zakonske propise, daju mogućnost jednom licu da samostalno ili sa drugim licima koja sa njim zajedno djeluju, vrši odlučujući uticaj na poslovanje drugog lica putem učešća u osnovnom kapitalu ili prava na korišćenje cjelokupne imovine ili dijela imovine i prava ili ugovore koji obezbjeđuju odlučujući uticaj na sastav, glasanje ili odluke organa subjekta;

34) isporuka je primopredaja električne energije na mjestu određenom za isporuku;

35) direktni vod označava elektroenergetski vod koji povezuje objekat proizvođača električne energije sa krajnjim kupcem čiji objekat nije priključen na prenosni ili distributivni sistem;

36) distribuirana proizvodnja električne energije je ona proizvodnja koja se odvija u elektranama koje su priključene na distributivni sistem;

37) kogenerativno postrojenje za proizvodnju označava postrojenje za istovremenu proizvodnju toplotne i električne energije u jedinstvenom procesu;

38) energetska efikasnost u svrhu upravljanja potražnjom označava integrisani pristup upravljanju potražnjom čiji je cilj da utiče na količinu i vrijeme potrošnje električne energije radi smanjenja ukupne potrošnje energije i vršnih opterećenja, davanjem prednosti investicijama u mjere energetske efikasnosti kao alternativni gradnji novih elektrana, ako su one najefikasniji i ekonomski najbolji izbor, a da se pri tome ne ugrozi sigurnost snabdijevanja;

39) sigurnost snabdijevanja je obezbjeđivanje dovoljnih količina električne energije krajnjim kupcima, kao i sposobnost elektroenergetskog sistema da isporuči električnu energiju do krajnjih kupaca;

40) tarifa označava naknadu ili više naknada za korišćenje elektroenergetskih mreža ili za usluge u vezi sa električnom energijom;

41) električno vozilo je motorno vozilo opremljeno sistemom za prenos snage, koje sadrži barem jedan neperiferni električni uređaj za skladištenje energije s mogućnošću ponovnog punjenja koji je moguće puniti eksterno;

42) mjesto za punjenje je standardizovani električni priključak putem kojeg je u datom trenutku moguće puniti električno vozilo ili zamijeniti bateriju električnog vozila;

43) javno dostupno mjesto za punjenje je mjesto za punjenje na kojem se na nediskriminatorski način pruža usluga punjenja električnih vozila električnom energijom;

44) mjesto za punjenje male snage je mjesto za punjenje koje omogućava prenos električne energije na električno vozilo snage jednake ili manje od 22 kW, osim uređaja snage manje ili jednake 3,7 kW koji su instalisani u privatnim domaćinstvima ili čija primarna namjena nije punjenje električnih vozila, te koji nisu dostupni javnosti;

45) mjesto za punjenje velike snage je mjesto za punjenje koje omogućava transfer električne energije na električno vozilo snage veće od 22 kW;

46) **napredno brojilo je elektronsko digitalno brojilo koje mora imati sljedeće mogućnosti: da mjeri električnu energiju koja se predaje u mrežu i električnu energiju koja se preuzima iz mreže, da pruža više informacija od konvencionalnog brojila i da je opremljeno za slanje i prijem podataka u obliku elektronske komunikacije u svrhu obavješćavanja, praćenja i kontrole, te da prenosi ove informacije operateru električne energije, kupcu ili trećim licima koje je kupac ovlastio u svrhu praćenja i naplate;**

47) **učesnik na tržištu električne energije je pravno ili fizičko lice koje kupuje, prodaje i proizvodi električnu energiju, bavi se agregiranjem ili pružanjem usluge upravljanja potrošnjom ili skladišti električnu energiju, uključujući i davanje naloga za trgovinu, na jednom ili više tržišta električne energije, kao i na balansnim tržištima.**

Elektroenergetski subjekt i elektroenergetske djelatnosti

Član 9.

(1) Elektroenergetski subjekt je privredno društvo ili preduzetnik koji obavlja najmanje jednu od elektroenergetskih djelatnosti (proizvodnju, prenos, **skladištenje**, distribuciju, snabdijevanje i trgovinu ili organizaciju tržišta električne energije) i koji je odgovoran za komercijalne i tehničke poslove i poslove održavanja u vezi sa tim djelatnostima, ne uključujući krajnjeg kupca.

(2) U smislu ovog zakona, elektroenergetske djelatnosti su:

- 1) proizvodnja električne energije,
- 2) distribucija električne energije i upravljanje distributivnim sistemom,
- 3) snabdijevanje i trgovina električnom energijom,

4) skladištenje električne energije.

(3) Elektroenergetsku djelatnost može da obavlja elektroenergetski subjekt koji ima dozvolu za obavljanje elektroenergetske djelatnosti (u daljem tekstu: dozvola) u skladu sa zakonima kojima se uređuje oblast energetike i ovim zakonom.

(4) Elektroenergetske djelatnosti iz stava 2. ovog člana obavljaju se kao javna usluga ili kao tržišne djelatnosti.

Vrste dozvola

Član 15.

(1) Dozvola je akt nadležnog organa kojim se ovlašćuje elektroenergetski subjekt za obavljanje određene elektroenergetske djelatnosti.

(2) Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske (u daljem tekstu: Regulatorna komisija) izdaje sljedeće dozvole za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti:

- 1) proizvodnju električne energije,
- 2) distribuciju i upravljanje distributivnim sistemom električne energije,
- 3) upravljanje zatvorenim distributivnim sistemom električne energije,
- 4) snabdijevanje i trgovinu električnom energijom,
- 5) skladištenje električne energije.**

Izuzeće od obaveze pribavljanja dozvole
Član 18.

(1) Elektroenergetski subjekt nije obavezan da posjeduje dozvolu za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije za:

- 1) proizvodnju električne energije u elektranama snage do 1 MW,
- 2) proizvodnju električne energije isključivo za vlastite potrebe,
- 3) proizvodnju električne energije u novim elektranama, najduže do šest mjeseci od dana pribavljanja upotrebne dozvole.

(2) Izuzetno od stava 1. tačka 1) ovog člana, ako jedan proizvođač proizvodi električnu energiju u više objekata čija je ukupna snaga veća od 1 MW, dužan je da pribavi dozvolu za proizvodnju električne energije.

(3) Operater postrojenja za skladištenje energije nije obavezan da posjeduje dozvolu za obavljanje djelatnosti skladištenja energije za:

1) skladištenje električne energije korišćenjem samostalnog postrojenja za skladištenje energije ili postrojenja za skladištenje energije u okviru proizvodnog postrojenja koje je u vlasništvu istog elektroenergetskog subjekta čiji zbir instalisanih snaga na mjestu priključenja iznosi zaključno 500 kW,

2) skladištenje električne energije proizvedene u okviru proizvodnog postrojenja sa kojim postrojenje za skladištenje čini jednu cjelinu, pri čemu se u tom postrojenju skladišti isključivo energija proizvedena u pripadajućem proizvodnom postrojenju,

3) skladištenje električne energije tokom probnog rada postrojenja, a najduže do šest mjeseci od dana pribavljanja odobrenja za upotrebu objekta,

4) skladištenje električne energije u postrojenju koje se nalazi iza obračunskog mjernog mjesta aktivnog kupca i koristi se isključivo za vlastite potrebe, bez predaje električne energije u mrežu,

5) skladištenje električne energije u postrojenjima koja koristi isključivo operater distributivnog sistema za skladištenje energije s ciljem ispunjavanja svojih obaveza u skladu sa odredbama ovog zakona.

Nadležnosti Regulatorne komisije
Član 28.

Regulatorna komisija ima sljedeće nadležnosti:

1) uređuje odnose između proizvodnje, distribucije, **skladištenja**, snabdijevanja i kupaca električne energije, uključujući i trgovce električnom energijom,

2) vrši nadzor nad radom elektroenergetskih subjekata na tržištu električne energije,

3) izdaje i oduzima dozvole za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti i vodi registar dozvola,

4) donosi metodologiju za utvrđivanje naknade za korišćenje distributivne mreže (distributivna mrežna tarifa),

5) donosi tarifni sistem za prodaju električne energije i korišćenje distributivne mreže,

6) utvrđuje tarifne stavove za korisnike distributivnih sistema (distributivna mrežna tarifa),

7) utvrđuje način poravnanja prihoda ostvarenih primjenom jedinstvenih tarifnih stavova za korišćenje distributivne mreže na teritoriji Republike Srpske,

8) donosi metodologiju za utvrđivanje tarifnih stavova za korišćenje zatvorenog distributivnog sistema,

9) daje saglasnost na tarifne stavove za korisnike zatvorenih distributivnih sistema, te u slučaju neusaglašenosti sa metodologijom utvrđuje propisane tarifne stavove,

10) donosi metodologiju za utvrđivanje naknade za priključenje na distributivnu mrežu,

11) utvrđuje naknadu za priključenje koju plaćaju korisnici za priključenje na distributivnu mrežu,

12) izrađuje i javno objavljuje na svojoj internet stranici godišnji izvještaj o tržištu električne energije, uključujući podatke o nivou razvoja tržišta, te ostvarenom nivou konkurentnosti,

13) donosi metodologiju za utvrđivanje cijena javnog snabdijevanja,

14) odobrava cijene javnog snabdijevanja kupaca koji imaju pravo na univerzalnu uslugu,

15) donosi metodologiju za utvrđivanje cijene rezervnog snabdijevanja, te prati njenu primjenu,

16) donosi metodologiju za obračun neovlašćeno utrošene električne energije,

17) daje saglasnost na cjenovnik nestandardnih usluga operatera distributivnog sistema,

18) vrši nadzor nad primjenom tarifa, naknada i cijena utvrđenih u skladu sa ovim zakonom,

19) daje saglasnost na desetogodišnji plan razvoja i trogodišnji plan investicija operatera distributivnog sistema,

20) analizira i prati odnose na tržištu električne energije, konkurenciju na tržištu, te svako narušavanje ili ograničenje konkurencije ili monopolsko ponašanje,

21) nadzire i prati pojave restriktivnih ugovornih praksi, uključujući odredbe o ekskluzivitetu, koje mogu spriječiti kupce koji nisu domaćinstva i mali kupci da istovremeno zaključe ugovore sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor,

22) donosi mjere za funkcionisanje otvorenog konkurentnog tržišta električne energije u Republici Srpskoj, kao i sprečavanje nelojalne konkurencije,

23) donosi opšte uslove za isporuku i snabdijevanje električnom energijom,

24) donosi pravila o postupku promjene snabdjevača,

25) prati slobodu ugovaranja kod ugovora o snabdijevanju i dugoročnih ugovora,

26) obezbjeđuje, u saradnji sa drugim nadležnim tijelima, institucionalnu zaštitu prava krajnjih kupaca, uključujući pravo na pravičan i nediskriminatorski tretman, na pružanje kvalitetnih usluga i konkurenciju,

27) vrši nadzor nad izvršavanjem obaveze javne usluge,

28) vrši kontrolu računa elektroenergetskih subjekata i eventualno postojanje unakrsnog subvencionisanja između djelatnosti za subjekte koji obavljaju djelatnost u sistemu javne usluge,

29) prati sigurnost rada i pouzdanost distributivne mreže,

30) određuje operateru distributivnog sistema nivoe dozvoljenih gubitaka električne energije, te nalaže preduzimanje mjera za podsticanje energetske efikasnosti u svrhu upravljanja potražnjom,

31) nalaže operateru distributivnog sistema sprovođenje mjera za unapređivanje kvaliteta usluga,

32) donosi propise o kvalitetu snabdijevanja, uključujući i naknade za odstupanje od propisanih standarda i prati indikatore kvaliteta snabdijevanja (kvalitet komercijalnih usluga, kontinuitet isporuke i kvalitet napona) definisane standardima kvaliteta koje propisuje Regulatorna komisija,

33) operateru distributivnog sistema propisuje obim i sadržaj podataka koji se kupcu dostavljaju redovno, i po zahtjevu kupca, te način i postupak izvještavanja, s ciljem izbora snabdjevača,

34) prati ulaganja u proizvodne, **skladišne** i distributivne kapacitete s ciljem obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja,

35) obezbjeđuje da u slučaju odbijanja pristupa mreži nadležni operater distributivnog sistema dostavi sve relevantne informacije o mjerama koje je potrebno preduzeti za razvoj mreže,

36) rješava sporove između učesnika na tržištu, u skladu s ovim zakonom,

37) obezbjeđuje javnost rada i zainteresovanim subjektima omogućava pristup informacijama koje prema propisima i aktima Regulatorne komisije nemaju karakter povjerljivosti,

38) pristupa računima elektroenergetskih subjekata i prati sprovođenje obaveze razdvajanja računa,

39) propisuje pravila izvještavanja, obrasce za dostavu podataka, dinamiku i način dostave izvještaja od elektroenergetskih subjekata,

40) donosi pravila za vođenje knjigovodstvenih evidencija radi sprovođenja odredaba ovog zakona u vezi sa razdvajanjem računa,

41) odobrava pravila za elektronsku razmjenu podataka na maloprodajnom tržištu električne energije koja donose operateri distributivnog sistema,

42) odlučuje o drugim pitanjima, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima u oblasti energetike, a koji se odnose na regulisanje odnosa između subjekata na tržištu električne energije i vršenje nadzora.

Obaveze proizvođača

Član 39.

Proizvođač električne energije ima obavezu da:

1) ispunjava uslove dozvole za proizvodnju električne energije, ako je dozvola potrebna za obavljanje djelatnosti,

2) primjenjuje propise i pravila koji se odnose na rad prenosnog i distributivnog sistema i funkcionisanje tržišta, propise koji se odnose na zaštitu konkurencije, kao i odluke nadležnih organa,

3) posjeduje ispravan i verifikovan mjerni uređaj koji omogućava mjerenje proizvedene električne energije, kao i električne energije koja se preuzima ili isporučuje u odgovarajuću mrežu,

4) zadovoljava sve tehničke i pogonske uslove, posebno uslove propisane odgovarajućim mrežnim pravilima, te tehničkim i drugim propisima i standardima,

5) zadovoljava propisane uslove koji se odnose na energetska efikasnost i zaštitu životne sredine,

6) postupa u skladu sa pravilima zaštite tržišne konkurencije prilikom učešća na tržištu električne energije, uključujući zabranu neopravdanog povlačenja elektrane i zabranu neopravdanog smanjenja proizvodnje električne energije,

7) održava elektrane u ispravnom stanju, obezbjeđuje njihovu pogonsku spremnost i sigurno korišćenje, uključujući i informacionu bezbjednost, u skladu sa tehničkim i drugim propisima i standardima,

8) ponudi prema tržišnim načelima pomoćne usluge u skladu s tehničkim mogućnostima, kao i odgovarajućim mrežnim pravilima i pravilima organizovanja tržišta električne energije,

9) pruža pomoćne usluge radi ostvarenja sistemskih usluga u skladu sa tehničkim mogućnostima i komercijalnim uslovima,

10) bez naknade omogućiti nadležnom operateru sistema slobodan pristup opremi u njegovom postrojenju koja se koristi za prenos ili distribuciju električne energije u svrhu održavanja protoka električne energije,

11) stavi na raspolaganje nadležnom operateru sistema podatke potrebne za rad sistema u skladu sa pravilima o radu prenosnog i distributivnog sistema i pravilima o radu tržišta električne energije, kao i propisima kojima se uređuje korišćenje obnovljivih izvora energije,

12) preuzme balansnu odgovornost ili zaključi ugovor sa balansno odgovornom stranom,

13) prijavi dnevni raspored rada ako je ukupna instalisana snaga njegovih elektrana veća od **50 kW**,

14) dostavlja Regulatornoj komisiji podatke neophodne za ispunjenje propisanih obaveza o transparentnosti i praćenju tržišta električne energije,

15) čuva, na period od pet godina, sve satne podatke o proizvodnji električne energije za svaku elektranu koja ima najmanje jednu proizvodnu jedinicu instalisanog kapaciteta 250 MW ili više, te da prikupljene podatke stavi na raspolaganje nadležnim organima u skladu sa zakonom,

16) ispunjava propisane uslove u slučaju vršenja javne usluge,

17) obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije i dokumentaciju Regulatornoj komisiji.

Distributivni sistem i operater distributivnog sistema

Član 46.

(1) Distributivni sistem obuhvata elektroenergetske mreže srednjeg i niskog napona, koje se prostiru od mjesta razgraničenja sa mrežom prenosa, odnosno od mjesta priključenja elektrane **ili postrojenja za skladištenje energije** do mjesta priključenja objekata krajnjih kupaca, te priključak, opremu, uređaje i ostalu infrastrukturu neophodnu za funkcionisanje distributivnog sistema.

(2) Operater distributivnog sistema je pravno lice koje posjeduje potrebnu dozvolu i koje je odgovorno za rad, upravljanje, održavanje, razvoj i izgradnju distributivnog sistema na određenom geografskom području i, gdje je to moguće, njegovih međuveza sa drugim sistemima, te za osiguranje dugotrajne sposobnosti sistema da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom električne energije.

Obaveze operatera distributivnog sistema

Član 52.

Operater distributivnog sistema dužan je da:

1) upravlja, održava i razvija distributivni sistem kojim se osigurava dugoročna sposobnost sistema da zadovolji realne potrebe za distribucijom električne energije i ekonomičnim korišćenjem distributivne mreže,

2) izradi planove razvoja i investicija u distributivnom sistemu,

3) obezbijedi usklađenost pogona distributivne mreže sa prenosnom mrežom, te priključenim postrojenjima korisnika distributivnog sistema,

4) obračuna i naplati naknadu za korišćenje distributivne mreže, naknadu za priključenje, naknadu po osnovu pružanja nestandardnih usluga i naknadu po osnovu obračunate neovlašćene potrošnje,

5) obezbijedi ispravnost i pouzdanost mjerenja električne energije na mjestu primopredaje sa korisnicima distributivnog sistema i internim mjernim mjestima proizvođača priključenih na distributivnu mrežu,

6) vrši kontrolu ispravnosti priključka i mjernog mjesta,

7) utvrđuje i dokumentuje neovlašćenu potrošnju električne energije i vrši obračun naknade za neovlašćeno preuzetu električnu energiju,

8) korisniku sistema dostavi zapisnik, potvrdu ili obavještenje o svim radnjama preduzetim na priključku i mjernom mjestu, kao što su kontrola ispravnosti, zamjena ili verifikacija mjernog uređaja i obustava isporuke,

9) prikupi, obradi i dostavi nadležnim subjektima podatke o registrovanim energetske veličinama na mjestu primopredaje sa korisnicima distributivnog sistema i internim mjernim mjestima proizvođača **i postrojenja za skladištenje energije** priključenih na distributivnu mrežu,

10) propiše uslove za priključenje objekata korisnika distributivne mreže, u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima, tehničkim propisima i standardima,

11) izgradi priključak korisnika distributivnog sistema i obezbijedi uslove u distributivnoj mreži za njihovo priključenje,

12) definiše kriterijume opravdanosti, pokrića i podjele troškova tehničke adaptacije i jačanja distributivne mreže neophodne za integraciju novih elektrana koje koriste obnovljive izvore energije **i novih postrojenja za skladištenje energije** u distributivnu mrežu i objavljuje ih u odgovarajućoj formi,

13) pruži informacije o zahtjevu za priključenje korisnika distributivnog sistema, sa jasnim i detaljnim proračunom troškova priključenja, realnim vremenskim rokom za obradu zahtjeva, izgradnju priključka i priključenje na distributivnu mrežu,

14) omogući pristup distributivnoj mreži korisnicima, prema regulisanim, transparentnim i nediskriminatorskim principima,

15) osigura nediskriminatorski pristup prema korisnicima distributivnog sistema u odnosu na povezana privredna društva unutar vertikalno integrisanog subjekta,

16) obezbijedi prioritete u pristupu mreži i raspoređivanju i nadziranju rada cijelog sistema proizvođačima koji proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora i u efikasnoj kogeneraciji, u skladu sa propisima, uvažavajući tehnička ograničenja elektroenergetskog sistema,

17) planira i nabavi električnu energiju za pokrivanje distributivnih gubitaka i balansiranje u skladu sa transparentnim, nediskriminatorskim i tržišnim principima,

18) uređuje sopstvenu balansnu odgovornost kod nabavke distributivnih gubitaka,

19) vodi registar balansnih grupa,

20) raspolaže planskim podacima, kao i podacima o ostvarenju korisnika mreže koji su učesnici na tržištu i da ih dostavlja učesniku na tržištu i balansno odgovornim stranama u svrhu raspodjele troškova debalansa unutar balansne grupe,

21) prati gubitke u distributivnoj mreži i preduzima mjere za njihovo smanjenje,

22) prati, evidentira, analizira i primjenjuje mjere na poboljšanju parametara kvaliteta snabdijevanja,

23) prati i izrađuje izvještaje o sigurnosti snabdijevanja u distributivnom sistemu,

24) dostavi podatke operateru sistema podsticaja o količinama proizvedene i isporučene električne energije proizvođača u sistemu podsticaja,

25) izradi standardne profile opterećenja krajnjih kupaca, koji ne posjeduju mjerne uređaje za registraciju satnog opterećenja,

26) održava ažurnu bazu podataka o krajnjim kupcima i njihovim snabdjevačima za sva mjesta isporuke sa svog sistema,

27) dostavi mjerne podatke snabdjevaču o potrošnji kupaca koje on snabdijeva, na bazi izmjerenih vrijednosti ili standardnih profila opterećenja,

28) jednom godišnje, najkasnije do 31. marta tekuće godine, utvrdi listu kupaca koji ispunjavaju uslove za status malog kupca na osnovu ostvarene potrošnje u prethodnoj kalendarskoj godini, ili podataka iz finansijskog ili drugog relevantnog izvještaja koje mu dostavi kupac, te da o tome obavijesti male kupce i javnog snabdjevača,

29) vodi registar obračunskih mjernih mjesta balansnih grupa i dostavi podatke neophodne za administraciju tržišta nadležnim subjektima, u skladu sa propisima kojima se uređuje organizacija tržišta električne energije,

30) planira potrebe za električnom energijom i izrađuje bilanse potrošnje električne energije i snage u distributivnom sistemu,

31) dostavlja podatke o budućim potrebama za električnom energijom nadležnim subjektima,

32) utvrđuje tehničke zahtjeve za uvođenje naprednih mjernih sistema,

33) organizuje posebne organizacione jedinice za rješavanje prigovora i žalbi i informisanje korisnika sistema,

34) vodi evidencije i izrađuje izvještaje o rješavanju prigovora i žalbi korisnika sistema,

35) dostavlja podatke o proizvodnji električne energije elektrana priključenih na distributivnu mrežu subjektu nadležnom za izdavanje garancija o porijeklu,

36) preduzima mjere da bi omogućio korisnicima sistema kratke i sadržajne kontrolne liste sa praktičnim informacijama koje se odnose na njihova prava,

37) primjenjuje mjere za poboljšanje energetske efikasnosti,

38) primjenjuje mjere zaštite životne sredine,

39) uvede pravila za elektronsku razmjenu podataka na maloprodajnom tržištu električne energije koja uključuju standardni format za čuvanje podataka, te da ih učini dostupnim svim snabdjevačima na jednak i nediskriminatorski način,

40) primjenjuje mjere koje se odnose na informacionu bezbjednost,

41) sprovodi promjenu snabdjevača u skladu sa odredbama ovog zakona,

42) realizuje druge obaveze u skladu sa uslovima utvrđenim dozvolom za obavljanje djelatnosti.

Izrada planova razvoja distributivne mreže

Član 53.

(1) Operater distributivnog sistema svake tri godine, najkasnije do 30. novembra tekuće godine, donosi i javno objavljuje desetogodišnji plan razvoja, uz prethodno pribavljenu saglasnost Regulatorne komisije, koji je usklađen sa Strategijom razvoja energetskog sektora Republike Srpske, planom razvoja prenosne mreže, dokumentima prostornog uređenja i zahtjevima korisnika za priključenje na distributivnu mrežu.

(2) Operater distributivnog sistema, najkasnije do 31. decembra tekuće godine, donosi i javno objavljuje godišnji i trogodišnji plan investicija, usklađen sa potrebama korisnika mreže, desetogodišnjim planom razvoja distributivne mreže, planom investicija prenosnog sistema i prostornoplanskim dokumentima.

(3) Trogodišnji plan investicija iz stava 2. ovog člana donosi se uz prethodno pribavljenu saglasnost Regulatorne komisije.

(4) Plan investicija sadrži:

1) trenutno stanje i stepen korišćenja elemenata distributivne mreže,

2) procjenu potreba za dodatnim kapacitetima, uzimajući u obzir i razvoj distribuirane proizvodnje, **skladištenje energije**, mjere energetske efikasnosti, primjenu novih tehnologija i drugo,

3) pregled većih elektroenergetskih objekata čija je izgradnja i rekonstrukcija predviđena u planskom periodu,

4) ciljeve kvaliteta snabdijevanja, posebno u dijelu koji se odnosi na kontinuitet i kvalitet isporuke,

5) ciljeve zaštite životne sredine,

6) plan održavanja elemenata distributivne mreže, sa ciljem povećanja sigurnosti i kvaliteta snabdijevanja,

7) način primjene sistema naprednih mjerenja,

8) procjena potreba informacione bezbjednosti,

9) ostale podatke od značaja za izvršenje plana investicija.

(5) Prilikom izrade planova razvoja i planova investicija iz st. 1. i 2. ovog člana, operater distributivnog sistema uzima u obzir mjere energetske efikasnosti, upravljanja potrošnjom i integracije distribuirane proizvodnje, kojima se može odgoditi potreba za povećanjem kapaciteta distributivne mreže.

Pristup distributivnoj mreži

Član 60.

(1) Operater distributivnog sistema dužan je da omogući pristup distributivnoj mreži korisnicima sistema po regulisanim cijenama na transparentan i nediskriminatorski način.

(2) Operater distributivnog sistema može odbiti pristup mreži zbog ograničenih kapaciteta, pogonskih smetnji ili preopterećenosti sistema i zbog ugroženosti rada sistema.

(3) Operater distributivnog sistema odbija pristup mreži korisniku sistema (proizvođaču **ili operateru postrojenja za skladištenje energije**) koji ne posjeduje dozvolu za obavljanje elektroenergetske djelatnosti kada je, u skladu sa ovim zakonom, obavezno njeno posjedovanje.

(4) Korisnika distributivnog sistema, kojem je odbijen pristup mreži, operater distributivnog sistema obavezno informiše o razlozima odbijanja pristupa, koji su objektivni, nediskriminatorski, te detaljno obrazloženi.

(5) Korisnik distributivnog sistema, kojem je odbijen pristup mreži ili je nezadovoljan uslovima pristupa, može podnijeti žalbu Regulatornoj komisiji.

Prava i obaveze aktivnih kupaca

Član 83a.

(1) Aktivni kupac zadržava sva prava i obaveze koje su za krajnje kupce propisane ovim zakonom i podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona.

(2) Pored prava iz stava 1. ovog člana, aktivni kupac ima i pravo da:

1) djeluje na tržištu samostalno ili putem agregatora,

2) prodaje električnu energiju koju sam proizvede, i to svom snabdjevaču putem ugovora o snabdijevanju ili drugim subjektima putem ugovora o otkupu električne energije,

3) učestvuje u pružanju usluga fleksibilnosti, kao i u programima energetske efikasnosti,

4) povjeri trećoj strani na upravljanje postrojenja potrebna za njegove aktivnosti, uključujući postavljanje, rad, obradu podataka i održavanje postrojenja i instalacija, a da se pri tome treća strana ne smatra aktivnim kupcem.

(3) Aktivni kupci koji zajednički nastupaju dužni su da operateru distributivnog sistema dostave popis svojih obračunskih mjernih mjesta, proizvodnih postrojenja i postrojenja za skladištenje energije, te pravila za internu raspodjelu zajednički proizvedene ili uskladištene električne energije.

(4) Aktivni kupci podliježu obavezi plaćanja naknada za korištenje prenosne i/ili distributivne mreže, koje su transparentne, nisu diskriminatorne i koje odražavaju stvarne troškove, pri čemu se zasebno razmatra i uzima u obzir električna energija koja je predana u mrežu i električna energija koja je preuzeta iz mreže, u skladu sa propisima kojima je uređena ova materija, osiguravajući odgovarajući i uravnotežen doprinos raspodjeli ukupnih troškova sistema.

(5) Aktivni kupci su finansijski odgovorni za svoje debalanse u elektroenergetskom sistemu, te u tom smislu moraju biti balansno odgovorne strane ili prenijeti balansnu odgovornost na drugu balansno odgovornu stranu, u skladu sa pravilima o radu balansnog tržišta.

Obračunsko mjerno mjesto aktivnog kupca Član 83b.

(1) Aktivni kupac na čiju instalaciju je priključeno proizvodno postrojenje ili postrojenje za skladištenje energije predaje električnu energiju u mrežu na istom obračunskom mjernom mjestu na kojem preuzima električnu energiju iz mreže.

(2) Priključna snaga u smjeru predaje električne energije u mrežu na obračunskom mjernom mjestu aktivnog kupca iz stava 1. ovoga člana ne smije biti veća od priključne snage u smjeru preuzimanja električne energije iz mreže na tom obračunskom mjernom mjestu.

(3) Obračunsko mjerno mjesto aktivnog kupca iz stava 1. ovog člana mora biti opremljeno dvosmjernim brojilom o trošku kupca, a kod aktivnih kupaca koji zajednički nastupaju mora biti opremljeno naprednim brojilom, o trošku aktivnog kupca.

Aktivni kupac koji posjeduje postrojenja za skladištenje energije Član 83v.

Aktivni kupac koji posjeduje postrojenje za skladištenje energije koje je priključeno na njihovu instalaciju ima pravo da:

1) se priključi na mrežu u razumnom roku nakon podnošenja zahtjeva, pod uslovom da su prethodno ispunjeni svi neophodni uslovi kao što je balansna odgovornost i adekvatno mjerenje,

2) u slučaju kada skladišti električnu energiju za svoje potrebe ili pruža usluge fleksibilnosti, plaća naknadu za korištenje mreže kao krajnji kupac,

3) pruža nekoliko usluga istovremeno, ako je to tehnički izvodljivo.

GLAVA IXa SKLADIŠTENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Skladištenje Član 89a.

(1) Djelatnost skladištenja električne energije može da obavlja operater postrojenja za skladištenje energije koji ima odgovarajuću dozvolu ili koji nije obavezan da posjeduje dozvolu u skladu sa članom 18. stav 3. ovog zakona.

(2) Operater postrojenja za skladištenje energije može učestvovati na tržištima električne energije i finansijski je odgovoran za debalans koji uzrokuje u elektroenergetskom sistemu, u skladu sa pravilima kojima se uređuje tržište električne energije.

(3) Operater postrojenja za skladištenje energije koji obavlja djelatnost skladištenja ne smatra se krajnjim kupcem u odnosu na pravo na snabdijevanje električnom energijom, u okviru univerzalne usluge, osim u dijelu koji se odnosi na plaćanje naknade za korištenje prenosne i/ili distributivne mreže, te vrši kupoprodaju električne energije na veleprodajnom ili maloprodajnom tržištu po tržišnim uslovima.

(4) Operater postrojenja za skladištenje energije dužan je da se evidentira kod operatera distributivnog sistema, u skladu sa Distributivnim mrežnim pravilima i odredbama Pravila o priključenju na distributivnu mrežu i/ili operatera prenosnog sistema, u skladu sa propisima kojima su uređena prenosna mrežna pravila i priključenje na prenosnu mrežu.

Prava operatera postrojenja za skladištenje energije Član 89b.

Operater postrojenja za skladištenje energije ima pravo da:

- 1) koristi tehnologije koje smatra najpovoljnijim za konverziju električne energije i skladištenje, uz poštovanje propisanih uslova,
- 2) pristupa prenosnoj i distributivnoj mreži u skladu sa propisanim uslovima,
- 3) prodaje i kupuje električnu energiju pod uslovima utvrđenim odredbama ovog zakona i drugim propisima,
- 4) nudi i pruža pomoćne usluge, uključujući i balansne usluge prema uslovima utvrđenim ovim zakonom i drugim propisima kojima se uređuju pojedina tržišta,
- 5) nudi i pruža usluge fleksibilnosti u skladu sa propisima kojima se uređuju ove usluge.

Obaveze operatera postrojenja za skladištenje energije Član 89v.

Operater postrojenja za skladištenje energije dužan je da:

- 1) ispunjava uslove iz dozvole za skladištenje energije, ako je dozvola potrebna za obavljanje djelatnosti,
- 2) ispunjava propisane tehničke i pogonske uslove,
- 3) posjeduje ispravan i verifikovan mjerni uređaj koji omogućava mjerenje skladištene električne energije, kao i električne energije koja se preuzima ili isporučuje u odgovarajuću mrežu,
- 4) ispunjava propisane uslove koji se odnose na energetske efikasnost i zaštitu životne sredine,
- 5) postupa u skladu sa pravilima zaštite konkurencije prilikom učestvovanja na tržištu električne energije,
- 6) održava postrojenja za skladištenje električne energije u ispravnom stanju, osigurava njihovu pogonsku spremnost i sigurno korištenje u skladu sa tehničkim i drugim propisima i standardima, uključujući i informacionu bezbjednost,

7) ponudi i pruža pomoćne usluge, uključujući i balansne usluge, u skladu sa propisima kojima se uređuju funkcionisanje prenosnog sistema i pružanje pomoćnih usluga,

8) ponudi i pruža usluge fleksibilnosti u skladu sa propisima kojima se uređuju ove usluge,

9) bez naknade omogući nadležnom operateru sistema slobodan pristup opremi u njegovom postrojenju koja se koristi za prenos ili distribuciju električne energije u svrhu održavanja protoka električne energije,

10) stavi na raspolaganje operaterima sistema podatke potrebne za pogon i vođenje elektroenergetskog sistema,

11) stavi na raspolaganje operaterima sistema, Ministarstvu, Regulatornoj komisiji i drugim nadležnim organima tražene podatke.

Ograničenja za operatera distributivnog sistema

Član 89g.

Operater distributivnog sistema ne može da bude vlasnik, da investira, održava ili upravlja postrojenjem za skladištenje energije, osim u slučaju kada je postrojenje za skladištenje namijenjeno isključivo za potrebe distribucije električne energije.

Izgradnja priključka

Član 94.

(1) Operater distributivnog sistema je investitor izgradnje priključka.

(2) Izgradnju priključka objekta krajnjeg kupca vrši operater distributivnog sistema.

(3) Izgradnju priključka objekta proizvođača **ili operatera postrojenja za skladištenje energije** vrši operater distributivnog sistema ili ovlašćeni izvođač koga odabere investitor objekta uz saglasnost operatera distributivnog sistema, što se uređuje ugovorom o priključenju.

(4) Po izgradnji priključka iz stava 2. ovog člana priključak postaje osnovno sredstvo operatera distributivnog sistema i dio distributivnog sistema.

Balansna odgovornost učesnika na tržištu

Član 118a.

(1) Učesnik na tržištu preuzima finansijsku odgovornost za odstupanja koja uzrokuje u elektroenergetskom sistemu, te kao subjekt odgovoran za odstupanje snosi odgovornost za odstupanje ili svoju odgovornost za odstupanje ugovorno prenosi na balansno odgovornu stranu, po svom izboru.

(2) Krajnji kupac odgovornost iz stava 1. ovoga člana uređuje sa snabdjevačem putem ugovora o snabdijevanju, a u skladu sa podzakonskim propisima koji regulišu ovu oblast.

(3) Proizvođač i operater postrojenja za skladištenje odgovornost iz stava 1. ovog člana uređuju putem ugovora o kupoprodaji električne energije ili se samostalno registruju kao balansno odgovorna strana.

(4) Učesnik na tržištu čija je ukupna instalisana snaga objekta na mjestu priključenja veća od 50 kW i koji je korisnik distributivne mreže, dužan je da prijavi dnevni raspored rada operateru distributivnog sistema.

Obezbjeđenje tehničkih uslova
Član 118b.

Učesnici na tržištu iz člana 118a. ovog zakona dužni su da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona obezbijede tehničke uslove koji će omogućiti operateru distributivnog sistema primjenu odredbe člana 9. ovog zakona.

Ovlašćenja nadležnog inspektora
Član 122.

Nadležni inspektor, pored ovlašćenja propisanih posebnim zakonom kojim se uređuje postupak inspeksijskog nadzora, ovlašten je i da kontroliše:

- 1) da li je za građenje, odnosno izvođenje radova na ugrađivanju, odnosno montaži instalacija, uređaja, postrojenja i opreme pribavljeno odobrenje nadležnog organa,
- 2) da li se proizvodnja, prenos, distribucija, **skladištenje** i potrošnja električne energije vrši u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima i opštim aktima,
- 3) da li se elektroenergetska, distributivna, prenosna, **skladišna**, transformatorska i razvodna postrojenja i vodovi, uređaji i elektroenergetske instalacije održavaju u ispravnom stanju u stepenu kojim se osigurava bezbjednost objekata ili susjednih objekata, život i zdravlje ljudi,
- 4) da li lica koja rukuju elektroenergetskim objektima i postrojenjima i koja ih održavaju ispunjavaju propisane uslove za vršenje tih poslova,
- 5) da li se električne instalacije, uređaji, postrojenja i oprema u objektima za koje je građevinsku dozvolu izdao nadležni organ uprave, ugrađuje, odnosno njihova montaža vrši u skladu sa zakonom i drugim propisima, standardima, tehničkim normativima i normama kvaliteta,
- 6) ispravnost elektroenergetskih objekata i instalacija javnih objekata kojima može biti ugrožena bezbjednost ljudi i opreme,
- 7) druge propisane uslove i obaveze.

Prekršaji
Član 127.

(1) Novčanom kaznom od 20.000 KM do 60.000 KM kazniće se za prekršaj elektroenergetski subjekt kao pravno lice ako:

- 1) obavlja elektroenergetsku djelatnost bez posjedovanja dozvole za obavljanje djelatnosti (član 9. stav 3),
- 2) u svojim računovodstvenim internim računima ne vodi zasebne račune za svaku od elektroenergetskih djelatnosti, uključujući javno snabdijevanje, rezervno snabdijevanje i konsolidovano za druge djelatnosti koje se ne smatraju elektroenergetskim, ne sačini godišnji bilans stanja i bilans uspjeha za svaku djelatnost pojedinačno (član 14. stav 1),
- 3) ne obezbijedi reviziju godišnjih finansijskih izvještaja koja treba da potvrdi poštovanje načela izbjegavanja diskriminacije i međusobnog subvencionisanja (član 14. stav 2),
- 4) ne objavi godišnji finansijski izvještaj i izvještaj revizora na svojoj internet stranici i u svom opštem aktu o računovodstvu i računovodstvenim politikama ne utvrdi pravila za raspoređivanje zajedničkih bilansnih pozicija koje će primjenjivati pri izradi računovodstvenih internih obračuna po djelatnostima (član 14. st. 3. i 4),

5) ne dostavi dokumentaciju, podatke i informacije na traženje Regulatorne komisije i ne obezbijedi nesmetan pristup objektima, postrojenjima, opremi, te odbije da pruži potrebne informacije i dokumentaciju Regulatornoj komisiji prilikom vršenja redovnih i vanrednih nadzornih provjera (član 35. st. 1. i 4),

6) ne ispunjava uslove iz dozvole za proizvodnju električne energije, ne primjenjuje propise i pravila koji se odnose na rad prenosnog i distributivnog sistema i funkcionisanje tržišta, propise koji se odnose na zaštitu konkurencije, kao i odluke nadležnih organa ili ne postupa u skladu sa pravilima zaštite tržišne konkurencije prilikom učešća na tržištu električne energije, uključujući neopravdanu zabranu rada elektrane ili zabranu neopravdanog smanjenja proizvodnje električne energije (član 39. stav 1. t. 1, 2. i 6),

7) ne donese program usklađenosti za obezbjeđivanje nediskriminatorskog ponašanja i ne imenuje nezavisno lice ili tijelo za praćenje izvršenja programa usklađenosti i ne obezbijedi mu pristup informacijama (član 48. st. 1. i 3),

8) ne obavlja elektroenergetsku djelatnost distribucije električne energije u skladu sa uslovima iz dozvole, nedozvoljeno trguje električnom energijom ili preduzima mjere kojima se narušava konkurencija (član 49. st. 2, 5. i 6),

9) ne obezbijedi nezavisnost operatera distributivnog sistema koji je dio vertikalno integrisanog sistema, u smislu pravnog razdvajanja, organizacije i donošenja odluka (član 50. stav 2),

10) upravlja, održava i razvija distributivni sistem suprotno stvarnim potrebama korisnika, ne izrađuje planove razvoja i investicija ili ne obezbijedi usklađenost pogona distributivne mreže sa prenosnom mrežom (član 52. stav 1. t. 1, 2. i 3),

11) ne izrađuje i ne dostavlja Regulatornoj komisiji izvještaje propisane članom 58. ovog zakona,

12) ne omogući korisnicima sistema pristup distributivnoj mreži po regulisanim cijenama (član 60. stav 1),

13) vrši ograničenje prenosa električne energije kroz distributivnu mrežu suprotno članu 64. ovog zakona,

14) ne obezbijedi potrebne uslove za redovno i sigurno snabdijevanje krajnjih kupaca električnom energijom (član 72. stav 5),

15) ne otkupi udio proizvedene električne energije iz obnovljivih izvora energije i u efikasnoj kogeneraciji (član 76),

16) utvrdi cijenu električne energije za javno i rezervno snabdijevanje krajnjih kupaca suprotno članu 87. ovog zakona,

17) ne ispunjava uslove iz dozvole za skladištenje električne energije i ne primjenjuje propise i pravila koji se odnose na rad postrojenja za skladištenje električne energije (član 89v. t. 1) i 2),

18) posjeduje, investira, upravlja ili održava postrojenje za skladištenje energije koje nije namijenjeno isključivo za potrebe distribucije električne energije (član 89g),

19) ne učini dostupnim Regulatornoj komisiji i nadležnim organima i tijelima za zaštitu tržišne konkurencije relevantne podatke koji se odnose na sve ugovorene transakcije sa kupcima na veleprodajnom tržištu i sa nadležnim operaterima u vezi sa kupovinom i prodajom električne energije (član 117. stav 3).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 3.000 KM do 9.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 2.000 KM do 6.000 KM.

(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj elektroenergetski subjekt kao pravno lice ako:

1) ne održava elektrane u skladu sa tehničkim i drugim propisima, ne stavi na raspolaganje nadležnim operaterima sistema podatke neophodne za rad, u skladu sa pravilima o radu prenosnog i distributivnog sistema i pravilima o radu tržišta električne energije (član 39. stav 1. t. 7. i 11),

2) ne omogući prenos električne energije korisnicima kroz distributivnu mrežu u skladu sa zaključenim ugovorima i tehničkim mogućnostima mreže (član 49. stav 3),

3) ne izgradi priključak korisniku distributivne mreže i ne obezbijedi uslove za priključenje, ne omogući pristup distributivnoj mreži korisnicima prema regulisanim, nediskriminatorskim i transparentnim principima ili ne obezbijedi prioritete u pristupu mreži proizvođačima koji proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora i u efikasnoj kogeneraciji (član 52. stav 1. t. 11, 14, 15. i 16),

4) ne obezbijedi tajnost povjerljivih podataka koje dobija od drugih elektroenergetskih subjekata i kupaca (član 59. stav 1),

5) pristupi izgradnji direktnog voda bez prethodne saglasnosti Regulatorne komisije (član 61. stav 1),

6) ne izvršava obaveze koje se odnose na kvalitet snabdijevanja električnom energijom (član 62. st. 3. i 4),

7) ne donese distributivna mrežna pravila (član 63),

8) ne preda na korišćenje elektroenergetske objekte operateru distributivnog sistema u skladu sa članom 66. st. 1. i 2. ovog zakona,

9) ne primjenjuje utvrđenu cijenu za korišćenje zatvorenog distributivnog sistema, ne obezbijedi povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija dobijenih tokom obavljanja djelatnosti ili ne preduzima propisane mjere bezbjednosti (član 69. stav 1. t. 4, 9. i 13),

10) ne obračuna električnu energiju i usluge koje pruža u skladu sa propisima (član 81. stav 1. tačka 1),

11) ne održava postrojenja za skladištenje električne energije u skladu sa tehničkim i drugim propisima, ne stavi na raspolaganje nadležnim operaterima sistema podatke neophodne za rad, u skladu sa pravilima o radu prenosnog i distributivnog sistema i pravilima o radu tržišta električne energije (član 89v. t. 6) i 10),

12) obračuna naknadu za priključenje na distributivnu mrežu suprotno članu 92. ovog zakona,

13) ne postupi po odluci nadležnog inspektora (član 123),

14) ne obavijesti nadležnog inspektora o nastalim havarijama i većim kvarovima na elektroenergetskim objektima (član 124. stav 1).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 2.000 KM do 6.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM.

Član 129.

(1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 6.000 KM kazniće se za prekršaj elektroenergetski subjekt kao pravno lice ako:

1) ne posjeduje ispravan i verifikovan mjerni uređaj koji omogućava mjerenje proizvedene električne energije, odbije pružanje pomoćnih usluga u skladu sa tehničkim mogućnostima ili odbije pristup nadležnom operateru sistema opremi koja se koristi za prenos i distribuciju električne energije (član 39. stav 1. t. 3, 9. i 10),

2) ne obezbijedi ispravnost i pouzdanost mjerenja električne energije na mjestu primopredaje sa korisnicima distributivne mreže, ne propiše uslove za priključenje objekta korisnika distributivne mreže u skladu sa propisima, ne prati i ne izrađuje izvještaje o sigurnosti snabdijevanja u distributivnom sistemu, odbije da dostavi podatke operateru sistema podsticaja o količinama proizvedene i isporučene električne energije proizvođača u sistemu podsticaja, ne utvrdi u propisanom roku listu kupaca koji ispunjavaju uslove za status malog kupca (član 52. stav 1. t. 5, 10, 22, 23. i 27),

3) se ne evidentira kod Regulatorne komisije kao pružalac usluga punjenja električnih vozila (član 79. stav 2),

4) ne izda račun za električnu energiju u kojem su posebno iskazani cijena električne energije, troškovi korišćenja mreže, cijena usluge snabdijevanja, obračunski period, naknade propisane zakonom, poreze i ostale obaveze, ili ne obavijesti kupca o podacima o potrošnji električne energije i pravilima o mogućnosti promjene snabdjevača (član 81. stav 1. t. 2. i 13),

5) ne omogući krajnjem kupcu promjenu snabdjevača u roku iz člana 89. stav 2. ovog zakona,

6) ne posjeduje ispravan i verifikovan mjerni uređaj koji omogućava mjerenje skladištene električne energije, odbije pružanje pomoćnih usluga u skladu sa tehničkim mogućnostima ili odbije pristup nadležnom operateru sistema opremi koja se koristi za prenos i distribuciju električne energije (član 89v. stav 1. t. 3), 7) i 9),

7) krajnjeg kupca ponovo ne priključi na mrežu (član 106),

8) nadležnom inspektoru ne prijavi početak izvođenja radova na elektroenergetskim objektima, uređajima i postrojenjima u roku iz člana 125. st. 1. i 2. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 300 KM do 900 KM.